

py. Cenna jest zwłaszcza bardzo kompetentna synteza informacji o ich autekologii i biologii ewolucyjnej. Jak podkreślają sami autorzy, świteziankowate są w takich badaniach wręcz wymarzonymi organizmami modelowymi. Rozmach, z jakim prowadzi się te prace sprawia, że nawet specjaliści-odonatolodzy mogą mieć trudności ze śledzeniem na bieżąco stanu wiedzy.

Część taksonomiczno-zoogeograficzno-ekologiczna, mimo stosunkowo skromnych rozmiarów, jest poprawna i ogólnie zadowalająca. Omówiono: cechy rozpoznawcze każdego gatunku, wielkość ciała, taksonomię, nazewnictwo łacińskie i wernakularne (nazwy niemieckie i francuskie), rozmieszczenie geograficzne, okres pojawu imagines, siedlisko. Jednak może budzić niedosyt fakt, że autorzy nie podjęli się rozstrzygnięcia sporów wokół statusu części taksonów (gatunek czy podgatunek?).

Dane zasięgowe są ilustrowane konturowymi mapami. Inaczej niż w poprzednich tomach serii, nie ma na nich głównych rzek europejskich, są za to granice państwowe. Mapy są więc czytelniejsze, choć utraciły walor komiczny: według kartografów wydawnictwa Westarp Wissenschaften Wisła ma źródła w Bieszczadach, przez co analiza map z tomów 1-3 zawsze poprawia mi humor.

Zaletą map jest przedstawienie różnymi kolorami zasięgów poszczególnych podgatunków. Rodzaj *Calopteryx* cechuje ich duża liczba, przy czym status taksonomiczny części z nich jest sporny. Stąd takie uszczegółowienie jest ważne.

Klucze do oznaczania są dobre, ale nie rewolucyjne. W sytuacji, gdy pierwsze opisy larw pojawiły się już w wieku XVIII, trudno o coś nowego. Nerozwizanym problemem pozostało tylko różnicowanie larw podgatunków *Calopteryx splendens* (*C. s. xanthosoma*, *C. s. splendens*, *C. s. caprai*) i *C. virgo* (*C. v. virgo*, *C. v. meridionalis*). Ich opis ułatwiłby życie badaczom Europy południowej i

południowo-zachodniej.

Oddzielny podrozdział poświęcono najszerzej rozsiadlonym *Calopteryx splendens* i *C. virgo*. Omówiono szczegółowo ich wymagania siedliskowe i mechanizmy zapobiegające krzyżowaniu się.

Podsumowując: książka Rüpella i innych to godne polecenia opracowanie monograficzne, które cechuje wysoki poziom merytoryczny i edytorski. Okaże się bardzo przydatne każdej osobie, której zainteresowania wykraczają poza lokalną faunistykę. Warto ją znać i najlepiej – mieć, podobnie jak inne książki z tej serii.

Dziękuję wydawnictwu Westarp Wissenschaften za zezwolenie na reprodukcję okładki książki.

Piśmiennictwo

- JÖDICKE R. 1997. Die Binsenjungfern und Winterlibellen Europas, Lestidae. (Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 654, Libellen Europas Bd. 3). Westarp Wissenschaften, Magdeburg.
- MARTENS A. 1996. Die Federlibellen Europas, Platycnemididae. (Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 626, Libellen Europas Bd. 1). Westarp Wissenschaften, Magdeburg.
- NAUMANN H. 1952. Wasserjungfern oder Libellen. (Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 55). Geest & Portig, Leipzig.
- PETERS G. 1987. Die Edellibellen Europas, Aeshnidae. (Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 585). A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt.
- SUHLING F., MÜLLER O. 1996. Die Flußjungfern Europas, Gomphidae. (Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 628, Libellen Europas Bd. 2). Westarp Wissenschaften, Magdeburg.
- WILDERMUTH H. w druku. Die Falkenlibellen Europas, Corduliidae. (Die Neue Brehm-Bücherei Bd. 653, Libellen Europas Bd. 5). Westarp Wissenschaften, Hohenwarsleben.

Polskie i dotyczące Polski prace odonatologiczne opublikowane w II połowie roku 2005, z uzupełnieniem wykazu za pierwsze półrocze i za rok 2004

Paweł BUCZYŃSKI

Polish and dedicated to Poland odonatological papers published in the 2nd half of the year 2005 and additions to the 1st half of this year and for the year 2004.

– In the reported year period, 9 papers were published, 5 master theses were written. Some older papers and master theses also also given: from 2004 (#) and the first half of 2005 (*). The list does not contain the papers published in ODonatrix – they are listed in a

separate index at the end of an ever volume.

Poniżej zedstawiam prace, które ukazały się w drugim półroczu roku 2005. Gwiazdką (*) oznaczam uzupełnienia za poprzednie półrocze, krzyżykiem (#) – za rok 2004.

Tak jak poprzednio, nie uwzględniam tekstów

z „Odonatrix”, których odrębne wykazy ukazują się na zakończenie każdego rocznika.

Rozdziały w monografiach

1. RUTA R., WENDZONKA J. 2004[#]. 2. Owady. [W:] G. Ziółkowski (red.), Przyroda Krainy Złotowskiej. Urbański Wydawnictwo, Toruń: 72-106.

Artykuły naukowe

2. BERNARD R. 2005. First record of *Aeshna affinis* Vander Linden, 1820 in Lithuania (Anisoptera: Aeshnidae) and corrective notes on the Lithuanian Odonata checklist. *Notulae Odonatologicae*, 6 (6): 53-55.
3. BERNARD R., WILDERMUTH H. 2005. *Nehalennia speciosa* (Charpentier, 1840) in Europe: a case of vanishing relict (Zygoptera: Coenagrionidae). *Odonatologica*, 34 (4): 335-378.
4. BERNARD R., WILDERMUTH H. 2005. Verhaltensbeobachtungen an *Nehalennia speciosa* im Bezug auf Raum, Zeit und Wetter (Odonata: Coenagrionidae). *Libellula*, 24 (3/4): 129-153.
5. BUCZYŃSKI P. 2005. Materiały do znajomości ważek (Odonata) Lubelszczyzny. Część III. Zbiory Katedry Zoologii i Hydrobiologii AR w Lublinie. *Wiadomości Entomologiczne*, 24 (4): 197-212.
6. CZERNAWSKA-KUSZA I. 2005. Comparing modified biological monitoring working party score system and several biological indices based on macroinvertebrates for water-quality assessment. *Limnologica*, 35: 169-176.
7. SICIŃSKI J., TOŃCZYK G. 2005. Biological research of Grabia River – fifty years of activity. *Acta Universitatis Lodzensis, Folia Biologica et Oecologica*, 2: 71-97.
8. ZAWAL A. 2004[#]. Parasitizing of dragonflies by water mite larvae of the genus *Arrenurus* in the neighbourhood of Barlinek (NW Poland). *Zoologica Poloniae* 49 (1-4): 37-45.

Doniesienia

9. DOLNÝ A. 2005. *Lestes macrostigma* (Eversmann, 1836), a new species for the odonate fauna of Poland (Zygoptera: Lestidae). *Notulae Odonatologicae*, 6 (6): 64.
10. MAUERSBERGER R., BUCZYŃSKI P. 2005. Materiały do poznania ważek (Odonata) pojezierzy pomorskich. *Wiadomości Entomologiczne*, 24 (4): 243-244.

Recenzje

11. BUCZYŃSKI P. 2005. Recenzje – Reviews. Brockhaus T., Fischer U. (Hrsg.) 2005. Die Libellenfauna Sachsens. Natur & Text, Rangs-dorf, 426 s. ISBN 3-9810058-0-5 i 987-3-98100-580-6. *Wiadomości Entomologiczne*, 24 (4): 241-242.

Publikacje internetowe

12. BRULIŃSKA E., KALINOWSKA P., KREJCKRANT M. 2005[#]. Wstępna inwentaryzacja fauny bezkręgowej (ze szczególnym uwzględnieniem Lepidoptera, Trichoptera, Coleoptera i Odonata) Welskiego Parku Krajobrazowego. – [Preliminary inveterisation of the invertebrate fauna of the Welski Landscape Park takink Lepidoptera, Trichoptera, Coleoptera and Odonata into particular consideration]. Studencko-Doktoranckie Koło Naukowe Ekologów UWM, Olsztyn – Jeleń. <http://www.uwm.edu.pl/kneko/>

Inne

13. CZACHOROWSKI S. 2004[#]. Badania ważek, chrząszczy i chruścików na obszarach chronionych (Urszulin, 21-23 maja 2004). *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, 23 (3): 535-537.

Prace magisterskie i licencjackie

1. BOROŃ M. 2005*. Fauna Odonata gminy Zator. – [Odonate fauna of the Zator commune]. Praca magisterska, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Śląski, Katowice. Promotor: prof. dr hab. Waclaw Wojciechowski.
2. MICHALAK A. 2005. Wazki (Odonata) Łodzi. – [Dragonflies (Odonata) of Łódź]. Praca magisterska, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, Łódź. Promotor: dr hab. prof. UŁ Stefan Niesiołowski (opieka merytoryczna dr Grzegorz Tończyk).
3. OLSZAK M. 2005. Wazki (Odonata) rejonu Gór Świętokrzyskich. – [Dragonflies (Odonata) of the Świętokrzyskie Moutains region]. Praca magisterska, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, Akademia Świętokrzyska, Kielce. Promotor: prof. dr hab. Ryszard Ligowski (opieka merytoryczna dr Grzegorz Tończyk).
4. SIKORA A. 2005. Struktura populacji i wymagania siedliskowe larw ważek z rodziny gąziogłówkowatych (Odonata, Gomphidae) w środkowym biegu Pilicy. – [Population structure and habitat preferences of Gomphid larvae

(Odonata, Gomphidae) in middle part of Pilica River]. Praca magisterska, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, Łódź.

Promotor: dr Grzegorz Tończyk.

5. STANKIEWICZ M. 2005. Ważki (Odonata) Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich. – [Dragonflies (Odonata) of the Landscape Park of Łódź Hills]. Praca magisterska, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet

Łódzki, Łódź.

Promotor: prof. dr hab. Andrzej Piechocki (opieka merytoryczna dr Grzegorz Tończyk).

6. WOJCIECHOWSKA M. 2005. Ważki (Odonata) Borów Tucholskich. – [Dragonflies (Odonata) of the Tuchola Forest]. Praca licencjacka, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki, Łódź.

Promotor: dr Grzegorz Tończyk.

Różności (Varia)

Regulamin Sekcji Odonatologicznej PTEnt.

(Statute of the Odonatological Section of the Polish Entomological Society)

Poniżej zamieszczamy regulamin opracowany przez zarząd sekcji i przyjęty w głosowaniu korespondencyjnym w dniach: 3-24.11.2005. Wyniki głosowania:

- uprawnionych do głosowania – 18,
- oddano 12 głosów, w tym: „za” – 12, „nie” – 0, „wstrzymuję się” – 0.

Jednocześnie przekazujemy regulamin do akceptacji Zarządowi Głównemu PTEnt., zgodnie z §35 statutu towarzystwa.

Rozdział I. Postanowienia ogólne

§ 1

Sekcja Odonatologiczna jest grupą tematyczną działającą w ramach Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (PTEnt.).

Rozdział II. Cele i środki działania

§ 2

Celem sekcji Odonatologicznej jest:

1. Prowadzenie badań i podejmowanie inicjatyw pozwalających na poznanie i ochronę ważek i siedlisk ich rozwoju w Polsce.
2. Popularyzacja wiedzy i udostępnianie informacji o ważkach.
3. Nawiązywanie kontaktów, wymiana informacji i współpraca z innymi organizacjami zajmującymi się badaniami ważek.
4. Współpraca z instytucjami naukowymi i agendami rządowymi zajmującymi się szeroko rozumianą ochroną przyrody.

§ 3

Realizacja celów wymienionych w § 2 następuje przez różnorodne działania Sekcji, w szczególności przez:

1. Cykliczne organizowanie spotkań naukowych o charakterze konferencji i sesji warsztatowych poświęconych badaniom ważek pod nazwą „Ogólnopolskie Seminarium Odonatologiczne”.
2. Podejmowanie zespołowych projektów naukowych dotyczących monitoringu i ochrony ważek w Polsce.
3. Wymianę informacji i publikacji dotyczących ważek.
4. Wydawanie biuletynu Sekcji Odonatologicznej oraz propagowanie działalności Sekcji w formie elektronicznej – strona WWW.

Rozdział III. Członkowie i władze sekcji

§ 4

Sekcja jest powoływana i rozwiązywana decyzją Zarządu Głównego PTEnt.

§ 5

Członkiem Sekcji może zostać osoba, która zgłosi chęć wstąpienia do niej podczas Walnego Zebrania; wstąpienie do sekcji w innym terminie wiąże się z koniecznością złożenia pisemnej deklaracji. Członek sekcji nie musi być jednocześnie członkiem PTEnt.

§ 6

Bieżącymi pracami sekcji kieruje Zarząd Sekcji. Składa się z on 2 osób: przewodniczącego i sekretarza.

ISSN 1733-8239

Odonatrix

Biuletyn Sekcji Odonatologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego
Bulletin of the Odonatological Section of the Polish Entomological Society

---

Rok 2, numer 1 (styczeń 2006)

Polskie Towarzystwo Entomologiczne – Sekcja Odonatologiczna
Zakład Zoologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie